

SŁOWO WSTĘPNE

W kolejnej edycji zeszytu nr 8 „Roczników Humanistycznych” „Lingwistyka korpusowa i translatoryka”, zainicjowanego w 2011 r. po pierwszej edycji cyklu konferencji „Terminy i relacje...” jako czasopismo o charakterze interdyscyplinarnym, publikujemy drugą część referatów wygłoszonych podczas drugiej edycji cyklu konferencji, zatytułowanej „Terminy i relacje a korpusy dwujęzyczne”, która miała miejsce w dniach 17-18 października 2013 r. w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Zważywszy na charakter tej konferencji, poświęconej korpusom dwujęzycznym, wygłoszone na niej referaty zostały w tym numerze uzupełnione o inne artykuły nawiązujące do nich tematycznie.

W pierwszej kolejności są to artykuły z zakresu lingwistyki tekstu w językoznawstwie polonistycznym, germanistycznym i francuskim. Zofia Bilut-Homplewicz, zestawiając w swym artykule „Kontrastywność rozumiana inaczej – germanistyczna lingwistyka tekstu z perspektywy badań polonistycznych” badania polonistów i germanistów, omawia różnicę w opracowaniach tzw. tekstologii kontrastywnej, genologii lingwistycznej i dyskursu, podkreślając potrzebę rozwijania dialogu naukowego w obu językach. Halina Grzmil-Tylutki w artykule „Langues spécialisées ou langues discursives?” porusza problematykę typologii rodzajów dyskursu w językoznawstwie francuskim, poddając krytycznej ocenie typologię opracowaną przez Maingueneau i wykazując potrzebę dalszych studiów nad rodzajami dyskursywnymi w językach specjalistycznych (religijnym, filozoficznym, naukowym, prawniczym i architektonicznym), obejmując przy tym ich wymiar wewnątrzjęzykowy, jak i zewnętrznojęzykowy.

Problemom terminologicznym w językoznawstwie poświęcone są dwa następne artykuły. Kaja Gostkowska omawia problemy przekładów fran-

cuskich terminów językoznawczych na język polski wynikające z tłumaczenia ich w różnych epokach. Przykłady tłumaczeń terminów używanych przez de Saussure'a przedstawia w artykule „Terminy językoznawcze w więzieniu systemu”. Anna Ciostek w artykule „L'eurolangue et sa productivité : quelques tendances” przedstawia z kolei tworzenie się *euromowy* jako nowego technolektu i aktualne tendencje dalszego jej rozwoju w języku polskim i francuskim, zwłaszcza w leksemach określanych neologizmem *euroleksemy*,

Dwa następne artykuły, napisane przez specjalistów z dziedziny teologii, są ilustracją postulatu metodologicznego lingwistyki tekstu i terminologii, uwzględniających źródła i kontekst historyczny oraz typ tekstu i tłumaczenia terminów: „Terminologia pism rabinicznych w odniesieniu do Jezusa i Jego wyznawców” Mirosława S. Wróbla oraz „*Franciscus idiota* – znaczenia kontekstowe i interpretacje hagiograficzne” Andrzeja Zająca.

Kolejną dziedziną, w której omawiane są problemy związane z terminologią, jest dziedzina prawnicza. Zuzana Honová koncentruje się na problematyce składniowej („Le participe présent et son rôle dans le langage juridique en confrontation avec l'italien”). Analizując wyroki Trybunału Sprawiedliwości w Luksemburgu, sygnalizuje użycie imiesłowu czasu przeszłego w języku francuskim i włoskim. Agnieszka Konowska omawia trudności w tłumaczeniu poświadczonym odpisów aktów stanu cywilnego z języka francuskiego na język polski („Les difficultés de la traduction certifiée d'actes d'état civil français vers le polonais”). Problemy te ukazywane są w określonym rodzaju dyskursu zarówno w wymiarze zewnętrznyjęzykowym, jak i wewnątrzjęzykowym.

W ostatnim bloku artykułów zgromadzone są trzy ujęcia metodologiczne w ustalaniu ekwiwalentów poszczególnych leksemów. Aleksandra Żłobińska-Nowak („*Entrer / entrar* – différences et ressemblances dans leur emploi suivant l'approche orientée objets”), analizując czasownik francuski *entrer* i hiszpański *entrar* w słownikach dwujęzycznych oraz ich definicje w słownikach jednojęzycznych, przedstawia te jednostki predykatywne w ich „otoczeniu” składniowym i opisuje „charakter semantyczny jego elementów” na podstawie metody zorientowanej obiektowo W. Banysia, sytuującej się w nurcie teorii dystrybucyjno-transformacyjnych. Dariusz Bralewski („Les relations sémantiques dans un dictionnaire bilingue basé sur un corpus : problème de typologie”), łącząc metodologie wywodzące się z nurtów strukturalistycznych analizy semicznej, przeprowadza opis relacji semantycznych łączących ekwiwalenty przekładowe uzyskane z korpusu „bitekstów”, by zaproponować je do dwujęzycznego słownika francusko-polskiego. Dorota

Śliwa („*Godność i prawa kobiety / la dignité et les droits de femme* dans les textes de Jean-Paul II – une contribution de la linguistique du corpus à l’élaboration des dictionnaires bilingues”) proponuje ujęcie kognitywne oparte na metafizyce realistycznej w ustalaniu struktury ontologicznej danej całości konceptualnej stanowiącej podstawy znaczenia leksemów w dyskursie jednego autora. Na przykładzie leksemów *niewiasta* i *kobieta* w języku polskim oraz *femme* w języku francuskim ukazuje konteksty ich użycia oraz relacje semantyczne oparte na relacjach logicznych, by zaproponować je do dwujęzycznego słownika polsko-francuskiego.

Dorota Śliwa
Redaktor Naczelny